

Protokoll 3/2023

fört vid Äldrenämndens sammanträde tisdagen den 21 mars 2023 kl. 16:00-16:56, Älvsjö Stationsgata 21, plan 2, rum 270

Ledamöter

Robert Mjörnberg (V) Ordförande
Nike Örbrink (KD) Vice ordförande
Felix Finnveden (S)
Norma Aranda de Gutiérrez (S)
Johan Heinonen (S)
Ulrika Lorentzi (S)
Inger Gretzer Qvick (V)
Vivianne Gunnarsson (MP)
Hugo Laigar (M)
Anette Hellström (M)
Liliane Åkerlund (SD)
Thomas Wihlman (C)
Margita Jacobsson (L) ersätter Rasmus Jonlund (L)

Ersättare

Sven Britton (S)
Britten Lagerkvist Tranströmer (S)
Özlem Körhan (V)
Magnus Ivarsson (V)
Linnéa Joandi (MP)
Niklas Sandstedt (M)
Kristina Ekelund (M)
Basu Alam (M)
Åke Nordström (SD)
Malin Frick (C)

Övriga närvarande

Patric Rylander Förvaltningschef
Linda Hamnes Avdelningschef
Carl Smitterberg Enhetschef
Jenny Österman Tjänsteman
Jonathan Storm Nämndsekreterare
Tove Granath Borgarrådssekreterare
Fredrik Bergström Borgarrådssekreterare

Paragraf

§§1-16

Sekreterare

Jonathan Storm

**§ 1
Närvarande****Beslut**

Närvaro tas och fastställs i enlighet med sida 1 av protokollet.

§ 2
Val av justerare

Beslut

Äldrenämnden utser vice ordförande Nike Örbrink (KD) att justera protokollet jämte ordförande Robert Mjörnberg (V)

§ 3**Äldrenämndens protokoll 2023**

ALD 2023/31

Beslut

Äldrenämnden lägger protokollet till handlingarna

Handlingar i ärendet

- ALD 2023/31-3 Protokoll äldrenämnden 2023-02-21

§ 4

Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Beslut

Äldrenämnden fastställer dagordningen i enlighet med den utsända föredragningslistan.

§ 5

Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Liliane Åkerlund (SD) lämnar in en skrivelse med rubrik "Svenska språket i Äldreomsorgen", diarienummer ALD 2023/68

Beslut

Äldrenämnden beslutar att överlämna skrivelsen till förvaltningen för beredning.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att skrivelsen överlämnas till förvaltningen för beredning.

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar att överlämna skrivelsen till förvaltningen för beredning.

Äldrenämnden
2023-03-21

Svenska språket i äldreomsorgen

Sverigedemokraterna önskar få svar på ett antal frågor om äldreomsorgen.

Jag vill därför fråga följande:

1. Vilka språkrav sätts idag på vård- och omsorgspersonal inom vård- och omsorgsboende respektive hemtjänst?
2. Hur följs det upp att personalen uppnår språkravet?
3. Vilka insatser genomför förvaltningen för att höja språkkunskaperna hos vårdpersonal?
4. Vilka begränsningar ser förvaltningen med att införa språktest vid nyrekrytering?

Liliane Åkerlund (SD)

Åke Nordlund (SD)

§ 6
Äldredirektörens information/presentation

§ 7 **Äldreomsorgens årsrapport 2023**

ALD 2023/22

Beslut

Äldrenämnden godkänner rapporten

Äldrenämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna för kännedom

Särskilt uttalande

Nike Örbrink (KD) lämnar ett särskilt uttalande från Kristdemokraterna. Hugo Laigar (M) och Anette Hellström (M) lämnar ett särskilt uttalande från Moderaterna. Thomas Wihlman (C) lämnar ett särskilt uttalande från Centerpartiet.

Förslag till beslut

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens.

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Äldrenämnden ansvarar bland annat för stadsövergripande utvecklingsfrågor inom äldreomsorgen i Stockholms stad. I uppdraget ingår att årligen ta fram en stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet i syfte att ge en samlad bild av äldreomsorgen. Årsrapporten används som underlag i det kontinuerliga utvecklingsarbetet för en likvärdig äldreomsorg av god kvalitet. Årsrapporten 2022 är den sjätte upplagan. Rapporten innehåller övergripande statistik om den äldre befolkningen i Stockholm, äldreomsorgens insatser och volym, resultat från olika uppföljningar samt utvecklingsområden som framkommit. Prioriterade utvecklingsområden i äldreomsorgens årsrapport 2022 är kompetensförsörjning inom äldreomsorgen med fokus på hemtjänsten, hälso- och sjukvården inom äldreomsorgen, multiprofessionellt teamarbete på vård- och omsorgsboende och ge förutsättningar för att kunna erbjuda en meningsfull vardag på vård- och omsorgsboende.

Handlingar i ärendet

- ALD 2023/22-1 Tjänsteutlåtande Äldreomsorgens årsrapport 2022
- ALD 2023/22-1.1 7. Bilaga 1 Äldreomsorgens årsrapport 2022

2023-03-28

**Äldreomsorgens årsrapport
2023**Ärende 7
Dnr ALD 2023/22

Nike Örbrink (KD)

Särskilt uttalande

Äldreomsorgens årsrapport bjuder även detta år på spännande insikter och kunskaper, där jag vill lyfta fram några särskilt. Jag noterar att det i oktober 2022 fanns 69 privata hemtjänstutförare i Stockholms stad, men jag känner oro inför att dessa till följd av den låga ökningen av hemtjänstpengen kommer att vara färre vid nästa årsrapport. I sammanhanget är det nämnvärt att årsrapporten pekar på hur mycket de privata aktörerna kommer att behöva bidra till utbyggnaden av vård- och omsorgsboenden i Stockholm de kommande åren. Därför är det bekymmersamt att majoriteten hellre skuldsätter stadens invånare för att bygga i egen regi än att låta privata entreprenörer bidra.

Jag vill också framhäva att andelen timavlönade i Stockholms stad har minskat inom samtliga regiformer under förra mandatperioden. Det finns alltså ett arbete att göra här, men staden tog steg i rätt riktning under den tid Kristdemokraterna ansvarade för äldreomsorgen. Det är också glädjande att reflektionstid, som breddinfördes under förra mandatperioden, så snabbt har fått spridning.

Det finns dock oroande tendenser att antalet medarbetare per chef i hemtjänsten ökar och att antalet medarbetare per chef inte sjunker kraftigare vid vård- och omsorgsboenden och servicehus. Här hade majoriteten gjort klokt i att följa Kristdemokraternas exempel och göra en särskild satsning i budgeten för att få fler chefer på plats. Givet att Arbetsmiljöverket visat att knappt 60 % av alla arbetssjukdomar beror på sociala och organisatoriska orsaker är mindre arbetsgrupper också en viktig arbetsmiljöfråga. Jag hoppas att majoriteten återkommer kring detta i kommande budgetar.

Jag vill slutligen lyfta något som knappt alls nämns i budgeten, nämligen det brottsförebyggande arbetet. Viktiga steg togs förra mandatperioden, bland annat genom införandet av digitala stödjare med i uppgift att bland annat informera om bedrägerier på nätet. Äldrenämnden fick också en särskild pott pengar för detta ändamål, som majoriteten valde att dra tillbaka i sin budget. Det är särskilt anmärkningsvärt när antalet bedrägerier skenade under regeringarna Löfven och Andersson.

2023-03-28

**Äldreomsorgens årsrapport
2023**

Ärende 7
Dnr ALD 2023/22

Hugo Laigar m.fl. (M)

Särskilt uttalande

Stockholm ska ha en tillgänglig äldreomsorg med hög kvalitet som präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål i såväl lugna som pressade tider. Äldreomsorgen ska ha den äldres individuella behov i fokus samt präglas av kontinuitet och hög kvalitet i alla insatser. Äldreomsorgen ska främja en hög livskvalitet för den enskilde, oavsett hälsotillstånd och ålder. Det är viktigt att äldreomsorgen erbjuder valfrihet inom såväl hemtjänst som dagverksamhet och boende.

Vi noterar att det i oktober 2022 fanns 69 privata hemtjänstutförare i Stockholm. Mångfalden och friheten att välja vem som ska ta hand om brukaren när man har behov av det bör värnas och majoriteten skulle göra klokt i att inte bedriva en ideologisk kamp emot det fria valet som inneboende kraft i den fria människan.

Ett strukturerat och långsiktigt samt fortsatt utvecklingsarbete bör bedrivas för att säkerställa tillgången till god hälso- och sjukvård och medicinsk kompetens. Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden är betydande för att säkerställa grunduppdraget och en omsorg med hög kvalitet.

På sikt står Stockholm inför en demografisk utmaning när antalet äldre i staden ökar kraftigt. För att klara den demografiska utvecklingen krävs en samverkan och långsiktig samplanering mellan stadens olika delar. Vi uppmuntrar även fristående aktörer att vara med och bygga fler äldreboenden för att kunna erbjuda hög kvalitet vad gäller innehåll och serviceutbud. Lika välkänt som det är sant behövs alla goda krafter för att bygga en stad för äldre framgent och oavsett driftsform bör vi alla dra vårt strå till stacken.

I linje med sina ord och löften om att bry sig om de stockholmare som behöver samhällets stöd bör majoriteten ta vidare det viktiga arbetet rörande brottslighet mot äldre.

2023-03-28

**Äldreomsorgens årsrapport
2023**

Ärende 7
Dnr ALD 2023/22

Thomas Wihlman (C)

Särskilt uttalande

Vi tackar för den utmärkta och översiktliga årsrapporten från äldreomsorgen i Stockholms stad för 2022.

Årsrapporten ger vid handen att ett imponerande antal olika aktiviteter genomförts inom vitt skilda områden för att utveckla stadens äldreomsorg. Samtidigt noterar vi att exempelvis Matlyftet, satsningar på kompetensutveckling, digitalisering och att andelen timavlönade minskat.

Likafullt finns det anledning att kraftfullt fortsätta stadens utvecklingsarbete. Det finns då anledning att se med en viss oro på hur utvecklingen av antalet privata utförare kommer fortskrida, inte bara ur valfrihetsperspektivet utan av att bredden av utförare också kan leda till utveckling och innovation.

Utveckling och innovation kommer att behövas i allt större utsträckning framöver, vilket årsrapporten indikerar genom bland annat siffrorna över det ökande antalet äldre kontra personaltillgången. Forskningen visar att medarbetarna behöver handlingsutrymme om så kallad medarbetardriven innovation ska ske. Kombinerat med det faktum att rapporten visar att de äldre som utnyttjar stadens tjänster är mest missnöjda med utrymmet för kontakt och samtal med personalen samt möjligheten att komma ut finns det stora utmaningar med att arbeta personcentrerat, kombinerat med att utveckla kompetensen och arbeta innovativt.

Framöver kan också en allt större andel närstående bli involverad i vården och omsorgen av sina anhöriga, utifrån det stora resursbehovet. Regeringens anhörigstrategi och uppdragen till SKR med anledning av detta är positiva åtgärder, men skickar också en tydlig signal till staden om flera saker: bättre stöd från SKR till handläggare kan krävas, men även utbildning av medarbetare som möter anhöriga som vårdar närstående. Naturligtvis behövs konkreta åtgärder för de anhöriga, som förbättrad avlastning, exempelvis genom fler växelboenden.

Sammantaget finns det stora utmaningar framgent, där forskningen och forskningssamarbeten, samarbetet med Äldrecentrum och kompetensutveckling för såväl chefer som medarbetare kommer vara viktiga delar i att ta sig an framtidens äldreomsorg. Föreliggande årsrapport visar sammantaget på många positiva tecken och att verksamheten haft förmåga att tackla många utmaningar. Den förmågan kommer fortsatt behövas även framöver.

§ 8**Fördelning av medel till matlyftet 2023**

ALD 2022/371

Beslut

Äldrenämnden godkänner förslag på fördelning av medel motsvarande 10,2 miljoner kronor från Matlyftet 2023.

Äldrenämnden beslutar att delegera till Äldredirektör att besluta om eventuella omfördelningar av medlen som inte rekvirerats.

Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Särskilt uttalande

Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar (M), Anette Hellström (M), Margita Jacobsson (L) och Thomas Wihlman (C) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande från Kristdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet och Liberalerna.

Förslag till beslut

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens.

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Sedan år 2019 har stadsdelsförvaltningarna haft möjlighet att ansöka om medel från Matlyftet. Äldreförvaltningen har fått i uppdrag att i samråd med stadsdelsförvaltningarna fortsätta med Matlyftet för äldre i staden i syfte att motverka undernäring och social isolering. Matlyftet är budgeterat till 11,5 miljoner kronor för 2023 varav 10,2 miljoner kronor är avsatta till stadsdelsförvaltningarna. Alla stadsdelsförvaltningar har ansökt om medel och beloppet uppgår till 23,6 miljoner kronor och därför har prioriteringar av medlen varit nödvändiga. Stadsdelsförvaltningarna kommer att behöva göra ytterligare prioriteringar av vilka aktiviteter som är möjliga att genomföra inom ramen för de beviljade medlen.

Bilaga 1 visar den föreslagna fördelningen av Matlyftet för 2023. I bilaga 2 redovisas en sammanställning av genomförda aktiviteter

för Matlyftet 2022. Äldreförvaltningen har tillsammans med Stiftelsen Äldrecentrum sammanställt verksamheternas redovisningar för Matlyftet 2022. Förvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag på fördelning av medel för Matlyftet 2023.

Handlingar i ärendet

- ALD 2022/371-1 Tjänsteutlåtande Fördelning av medel till matlyftet 2023
- ALD 2022/371-1.1 8. Bilaga 1 Fördelning av matlyftet
- ALD 2022/371-1.2 8. Bilaga 2 Uppföljning och sammanställning av matlyftet 2022

2023-03-28

**Fördelning av medel till
matlyftet 2023**

Ärende 8

Dnr ALD 2022/371

Nike Örbrink (KD)

Hugo Laigar m.fl. (M)

Rasmus Jonlund (L)

Thomas Wihlman (C)

Särskilt uttalande

Matlyftet infördes 2019 av det grönbå styret och utökades efterhand som efterfrågan ökade och ligger nu på 11,5 mnkr. Såväl äldre själva som personalen som arbetat med frågorna har vittnat om att många idéer har väckts tack vare matlyftet. Exempelvis hålls det nu flera populära föreläsningar om kost och hälsa runt om i staden, utbildningsmaterial har tagits fram och spridits och många olika typer av sociala aktiviteter syftande till att bryta ofrivillig ensamhet har hållits. Här kan exempelvis nämnas de matlagningsgrupper för män som gett både kunskap och glädje och där en del har gjort nya bekantskaper under kursens gång.

Det höga söktrycket, 23 mnkr, vittnar om att idéerna alltså sprudlar i stadsdelarna och det gläder därför oss att majoriteten – trots högt tonläge och kritik under förra mandatperioden – låter projektet leva vidare.

§ 9**Remiss av Revidering av riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap**

ALD 2023/11

Beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen

Särskilt uttalande

Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar (M), Anette Hellström (M), Margita Jacobsson (L) och Thomas Wihlman (C) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande från Kristdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet och Liberalerna.

Förslag till beslut

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens.

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har i budget 2022 beslutat att kommunstyrelsen ska se över och revidera de stadsövergripande riktlinjerna för idéburna offentliga partnerskap (IOP) med tillhörande tillämpningsanvisningar.

Förslaget till reviderade riktlinjer för IOP syftar till att stödja stadens nämnder och bolag vid ingående av idéburna offentliga partnerskap. Förslag till tillämpningsanvisningar syftar till att ge fördjupad kunskap om samverkansmodellen IOP och under vilka juridiska förutsättningar IOP kan ingås, vilken aktör IOP kan ingås med och bedömning av IOP som en lämplig samverkansmodell.

Stadsledningskontoret har gjort bedömningen att förslaget till nya riktlinjer samt tillhörande tillämpningsanvisningar gör styrningen av IOP mer tydlig och enhetlig. Stadsledningskontoret bedömer också att riktlinjerna inte får några ekonomiska konsekvenser då finansiering fortsatt sker på samma sätt som tidigare genom nämndernas anslag för verksamhetsområden.

Handlingar i ärendet

- ALD 2023/11-2 Tjänsteutlåtande Remiss av Revidering av riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap

2023-03-28

**Revidering av riktlinjer för
idéburet offentligt
partnerskap (IOP)**Ärende 9
Dnr ALD 2023/11Nike Örbrink (KD)
Hugo Laigar m.fl. (M)
Rasmus Jonlund (L)
Thomas Wihlman (C)**Särskilt uttalande**

I ärendet om revidering av riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) konstaterar förvaltningen att de inte har något pågående eller planerat IOP för närvarande. Detta eftersom den IOP som förvaltningen haft med Volontärbyrån avslutades vid årsskiftet efter att vänsterstyret dragit in de 800 000 kronor som var avsatta för ändamålet. I sammanhanget en liten summa - mindre än en promille av äldreomsorgens budget – som likväl bidragit till mycket glädje och social samvaro.

Idén bakom samarbetet var att bryta äldres ensamhet genom att koppla samman volontärer i alla åldrar med organisationer riktade mot äldre, och äldre med organisationer, men också organisationer med varandra. Alla inblandade lyfter fram verksamheten som framgångsrik och så sent som i oktober skickade ett dussintal föreningar en vädjan till Stockholms stad att fortsätta stödja det nätverk som IOP-avtalet gav möjlighet till. Trots detta valde vänsterstyret att dra in pengarna. Det är ett svek mot Stockholms äldre och ett slag mot arbetet mot ofrivillig ensamhet.

Vi vill därför vara mycket tydliga med den viktiga roll som civilsamhället, där olika resurser och specialkompetenser finns, spelar inom äldreomsorgen och att samarbeten mellan staden och civilsamhället därför snarare bör utvecklas än stjälpas. I Äldrevänlig stad, som Stockholm stad anslöt sig till 2021, är samverkan och partnerskap ett av de högst prioriterade utvecklingsområdena. Att majoriteten avvecklar IOP är att gå i motsatt riktning.

§ 10**Anmälan av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § SoL
kvartal 4 2022**

ALD 2022/209

Beslut

Äldrenämnden godkänner med sammanställning av stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut för kvartal 4 år 2022 och överlämnar det till kommunfullmäktige.

Förslag till beslut

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens.

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

I enlighet med socialtjänstlagen är kommunerna skyldiga att kvartalsvis rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL som inte verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till tillsynsmyndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO) samt kommunens revisorer.

I ärendet redovisas de 225 beslut som stadsdelsnämnderna rapporterat till IVO, revisionskontoret och äldreförvaltningen avseende kvartal 4, år 2022. Redovisningen omfattar beslut som vid kvartalets slut fortsatt var ej verkställda, beslut som verkställts och beslut som avslutats. Totalt var 141 beslut fortsatt ej verkställda. Majoriteten av besluten, cirka 90 procent avsåg beslut där den enskilde tackat nej till erbjudanden om plats, främst beroende på att den enskilde inte vill flytta till ett boende i dagsläget. 16 beslut avsåg enskilda som valt att avstå insatser med anledning av covid-19-pandemin. Avbrotten i verkställigheten och dröjsmål relaterade till Covid-19 fortsätter att minska.

Totalt verkställdes 56 beslut under kvartal 4 och 29 beslut avslutades, främsta orsaken till att besluten avslutats var att den enskilde återtagit sin ansökan.

Handlingar i ärendet

- ALD 2022/209-8 Tjänsteutlåtande Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § SoL, kvartal 4 2022
- ALD 2022/209-8.1 10. Bilaga - Sammanställning ej verkställda beslut kvartal 4 2022

§ 11
Anmälan av månadsrapport för februari 2022
ALD 2023/35

Beslut
Äldrenämnden lägger månadsrapporten till handlingarna

Handlingar i ärendet

- ALD 2023/35-1 Månadsrapport februari 2023

§ 12**Anmälan av remissvar på Remiss av förslag om ändring
av Läkemedelsverkets föreskrifter**

ALD 2023/26

Beslut

Äldrenämnden lägger ärendet till handlingarna

Handlingar i ärendet

- ALD 2023/26-4 Kontorsutlåtande Remiss av Förslag om ändring av Läkemedelsverkets föreskrifter

§ 13

Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 14 mars 2023

ALD 2023/14

Beslut

Äldrenämnden lägger protokollet till handlingarna

Handlingar i ärendet

- ALD 2023/14-5 Protokoll nr 3 KPR 2023-03-14
- ALD 2023/14-5.1 Bilaga 1, Yrkanden med anledning av Äldreomsorgens årsrapport 2022

§ 14

Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 16 mars 2023

ALD 2023/15

Beslut

Äldrenämnden lägger protokollet till handlingarna

Handlingar i ärendet

- ALD 2023/15-5 FH-rådets protokoll 16 mars 2023

§ 15
Anmälan av beslut fattade på delegation 2023
ALD 2023/23

Sammanfattning av ärendet
Inga beslut fanns att anmäla.

§ 16
Övriga frågor

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Karin Rebecka Nike Benedikta, Örbrink	2023-03-27
Erik Robert, Mjörnberg	2023-03-24